

Právna pomoc

Autor obsahu

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters) Poľsko

1 Aké náklady sú spojené so súdnym konaním a kto ich za normálnych okolností znáša?

Náklady spojené so súdnym konaním sú náklady potrebné na uplatnenie alebo obhajobu práv osoby pred súdom. Patria k nim súdne trovy a v prípade, že účastník konania obhajuje svoju vec osobne alebo prostredníctvom iného právneho zástupcu ako advokáta (*adwokat*), právneho poradcu (*radca prawny*) alebo patentového zástupcu (*rzecznik patentowy*), náklady účastníka konania alebo jeho právneho zástupcu na cestu na súd a suma rovnocenná zárobkom účastníka konania, o ktoré prišiel v dôsledku svojej účasti na súde, nie však vyššia ako ekvivalent odmeny jedného profesionálneho zástupcu, a ak účastníkovi pomáha právny zástupca, ktorý je advokátom, právnym poradcom alebo patentovým zástupcom, odmena tohto právneho zástupcu.

Súdne trovy zahŕňajú poplatky a výdavky.

Poplatok sa účtuje pri každom podaní písomnosti, ktorá podlieha zaplateniu poplatku. Písomnosti podliehajúce zaplateniu poplatku a sadzby sú stanovené v zákone z 28. júla 2005 o súdnych trovách v občianskych veciach (*Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*). V tomto zákone sú stanovené aj pravidlá výpočtu výšky výdavkov.

Poplatku podliehajú najmä tieto písomnosti:

- žalobný návrh/protinávrh,
- vyhlásenie o rozšírení alebo zmene návrhu, v dôsledku ktorého sa zvýši hodnota sporu,
- odvolania (*apelacja* a *zażalenie*),
- odvolanie na súd najvyššieho stupňa (*skarga kasacyjna*) a žiadosť o vyhlásenie nezákonnosti konečného rozsudku,
- návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie,
- sťažnosť proti platobnému príkazu,
- primárna intervencia (*interwencja główna*) a sekundárna intervencia (*interwencja uboczna*),
- žiadosť o začatie nesporného konania,
- návrh na vyhlásenie konkurzu,
- žiadosť o zápis do/výmaz z katastra nehnuteľností,
- žiadosť o zápis do národného súdneho registra (*Krajowy Rejestr Sądowy*, KRS) a do registra záložných práv a o zmenu alebo výmaz takýchto zápisov,
- návrh na obnovu konania,
- žaloba o neplatnosť rozhodcovského rozsudku,
- sťažnosť proti rozhodnutiu súdneho úradníka,
- sťažnosť proti konaniu súdneho exekútora,
- žiadosť o vydanie týchto písomností na základe súdneho spisu: duplikát, výňatok, osvedčenie, výpis, iný dokument alebo kópia a žiadosť o kópiu z katastra nehnuteľností (podlieha registračnému poplatku).

Výdavky okrem iného zahŕňajú:

- cestovné výdavky účastníka konania oslobodeného od súdnych trov týkajúce sa dostavenia sa účastníka na súd, ak takéto dostavenie sa nariadil súd,
- náhradu cestovných výdavkov, výdavkov na ubytovanie a ušlých zárobkov alebo príjmu svedkov v súvislosti s ich dostavením sa na súd,
- odmeny a náhradu nákladov, ktoré vznikli znalcom, prekladateľom a opatrovníkom ustanovených pre účastníka konania v danej veci,
- paušálne náklady na zhromažďovanie dôkazov zo stanoviska skupiny súdnych znalcov,
- odmeny vyplácané iným osobám alebo inštitúciám a náhrada ich výdavkov,
- náklady na zhromažďovanie iných dôkazov,
- náklady na prepravu a úschovu zvierat a predmetov,
- náklady na umiestnenie a zadržanie,
- paušálne sumy splatné súdom ustanoveným opatrovníkom za uskutočnenie základného zisťovania vo veciach týkajúcich sa anulovania manželstva, rozvodu a rozluky a za dohľad nad súdom naplánovanými stykmi rodičov s deťmi,
- náklady na potvrdenie od súdneho lekára,
- náklady na mediáciu na základe odporúčania súdu,
- náklady na oznámenia.

Pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak, súdne trovy je povinný zaplatiť účastník konania, ktorý podá na súd písomnosť, ktorá podlieha poplatku alebo ktorá spôsobí výdavky.

Niektoré subjekty sú zo zákona oslobodené od súdnych trov (nie je potrebná žiadosť), napríklad:

- účastník konania, ktorý žiada o určenie otcovstva alebo materstva a uplatňuje súvisiace nároky (ak sa však žaloba o určenie otcovstva preukáže ako zjavne neopodstatnená, súd môže vo svojom rozhodnutí, ktorým sa konanie ukončí, nariadiť žiadateľovi, aby zaplatil neuhradené súdne trovy, pričom zohľadní všetky okolnosti veci),
- účastník konania, ktorý si nárokuje výživné, a odporca v konaní o zníženie výživného,
- účastník, ktorý žiada, aby boli zmluvné doložky vyhlásené za nekalé,
- zamestnanec, ktorý podáva žalobu alebo žiada o nesporové konanie, okrem prípadov, v ktorých hodnota nároku presiahne sumu 50 000 PLN, alebo osoba, ktorá podáva odvolanie vo veciach sociálneho zabezpečenia,
- účastník konania vo veci týkajúcej sa duševného zdravia,
- osoba nespôsobilá na právne úkony v konaní o zrušenie alebo zmenu jej stavu nespôsobilosti.

Výdavky sa predbežne hradia zo štátnej pokladnice, ak súvisia s úkonom, ktorý súd vykonal z vlastného podnetu (napr. keď pripustí dôkaz, ktorý účastník konania nepožadoval). Ostatné výdavky predbežne znáša účastník konania, ktorý žiada o úkon, ktorý ich spôsobuje. Súd môže od účastníka konania požadovať, aby zaplatil preddavok na výdavky, a požadovaný úkon nevykoná, ak sa preddavok nezaplatí. O vrátení akýchkoľvek preddavkov v prípade preplatku a o zúčtovaní vzniknutých nákladov rozhodne súd v konečnom rozsudku.

Súd vo svojom konečnom rozsudku takisto rozhodne o tom, kto a v akom pomere bude v konečnom dôsledku znášať trovy konania. V sporovom konaní platí pravidlo, že všetky trovy znáša účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech (t. j. trovy zaplatené týmto účastníkom a trovy zaplatené druhým účastníkom konania). Ak je žaloba úspešná čiastočne, súd môže nariadiť, aby účastníci konania znášali svoje trovy (rozhodnúť, že ani jeden účastník nie je povinný uhradiť trovy druhého účastníka), alebo ich rozdeliť pomerne (pričom menej úspešný účastník konania je povinný uhradiť druhému účastníkovi časť jeho trov podľa určenia súdu). V nesporových konaniach (vedených v mnohých prípadoch napríklad na rozhodnutie o dôležitých záležitostiach súvisiacich s deťmi, nadobudnutí dedičstva alebo ukončení spoluvlastníctva) platí pravidlo, že trovy sa vzájomne vyrovnajú. V závislosti od situácie vrátane správania účastníkov počas konania však súd môže podľa vlastného uváženia rozhodnúť inak, napríklad nariadiť, aby jeden z účastníkov zaplatil všetky trovy konania, aj tie, ktoré vznikli ostatným účastníkom.

2 Čo presne je právna pomoc?

Právna pomoc sa poskytuje na uľahčenie prístupu k spravodlivosti osobám, ktoré sa nachádzajú v ťažkej životnej alebo finančnej situácii.

Právnu pomoc upravujú tieto právne predpisy:

a) vo vnútroštátnych veciach: Občiansky súdny poriadok a zákon o súdnych trovách v občianskych veciach;

b) v cezhraničných veciach: okrem zákonov uvedených v písmene a) aj zákon o práve na právnu pomoc v občianskych súdnych konaniach vedených v členských štátoch Európskej únie a o práve na právnu pomoc v záujme zmierlivého vyriešenia sporu pred začatím konania (*Ustawa o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania*).

Cezhraničné veci sú také, v ktorých žiadateľ s bydliskom alebo obvyklým pobytom v inom členskom štáte Európskej únie (s výnimkou Dánska) požiada o právnu pomoc v konaní, ktoré sa vedie alebo sa má začať v Poľskej republike, alebo na účely zmierlivého vyriešenia sporu v občianskoprávnej veci, ktorá patrí do právomoci poľských súdov. Ide aj o veci, v ktorých žiadateľ s bydliskom alebo obvyklým pobytom v Poľskej republike požiada o právnu pomoc v konaní, ktoré sa vedie alebo sa má začať v inom členskom štáte Európskej únie (s výnimkou Dánska), alebo na účely zmierlivého vyriešenia sporu v občianskoprávnej veci, ktorá patrí do právomoci súdov daného štátu.

K právnej pomoci patrí:

- oslobodenie od súdnych trov, aby účastník konania nemusel platiť vopred odmeny a výdavky na začiatku a v priebehu konania vrátane výdavkov na cestu na súd, ak súd nariadi, aby sa účastník konania dostavil osobne,
- ustanovenie právneho zástupcu súdom v súdnom konaní, čo zahŕňa prípravu písomnosti, ktorou sa začalo konanie (v cezhraničných veciach aj na účely poskytnutia právneho poradenstva a zmierlivého vyriešenia sporu mimosúdnou cestou), aby bol účastník konania zastupovaný profesionálnym právnikom bezplatne,
- okrem toho v cezhraničných veciach, keď žiadateľ podal žiadosť o právnu pomoc v konaní, ktoré sa vedie alebo sa má začať v inom členskom štáte:

a) oslobodenie od výdavkov na úhradu nákladov na preklad žiadosti o právnu pomoc v inom členskom štáte, ako aj dokumentov potrebných na podporu žiadosti;

b) ustanovenie advokáta alebo právneho poradcu na účely poskytnutia právnej pomoci žiadateľovi v Poľskej republike v konaní, ktoré sa vedie alebo sa má začať v inom členskom štáte, až do dňa, keď príslušný orgán daného členského štátu dostane žiadosť o právnu pomoc.

Právna pomoc môže byť úplná alebo čiastočná. V prípade čiastočnej právnej pomoci sa môže vzťahovať len na ustanovenie právneho zástupcu súdom bez oslobodenia od súdnych trov alebo ustanovenie právneho zástupcu súdom s čiastočným oslobodením od trov (napr. konkrétnej časti alebo konkrétnej položky trov).

V Poľsku je k dispozícii aj právna pomoc ad hoc ako súčasť tzv. bezplatnej právnej pomoci (nieodpłatna pomoc prawna). Bezplatnú právnu pomoc upravuje zákon z 5. augusta 2015 o bezplatnej právnej pomoci, bezplatnom občianskom poradenstve a právnom vzdelávaní (Ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej). Bezplatná právna pomoc zahŕňa:

- bezplatné právne poradenstvo poskytované zo strany advokáta alebo právneho poradcu aj v súvislosti s prebiehajúcim súdnym konaním,
- bezplatné vypracovanie návrhu písomnosti s výnimkou písomností v prebiehajúcim súdnom konaní,
- bezplatné vypracovanie žiadosti o oslobodenie od súdnych trov a/alebo o ustanovenie právneho zástupcu súdom v prebiehajúcim súdnom konaní,
- bezplatnú mediáciu.

3 Aké sú požiadavky na účely poskytnutia právnej pomoci?

Právna pomoc v rámci súdnych konaní je dostupná fyzickým aj právnickým osobám, ako aj organizačným jednotkám, ktoré sú zo zákona oprávnené byť účastníkom takýchto konaní.

Fyzická osoba môže byť oslobodená od súdnych trov, ak nie je schopná znášať takéto trovy bez toho, aby sebe alebo svojej rodine spôsobila núdzu alebo by ich ohrozila takouto núdzou.

Právnická osoba alebo organizačná jednotka iná ako právnická osoba, ktorá je zo zákona oprávnená byť účastníkom súdneho konania, môže byť oslobodená, ak nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie trov.

Obchodné spoločnosti (okrem prípadov, keď jediným spoločníkom alebo akcionárom je štátna pokladnica) by mali takisto preukázať, že ich spoločníci alebo akcionári nemajú dostatok prostriedkov na navýšenie majetku spoločnosti alebo na poskytnutie úveru spoločnosti.

O oslobodenie od súdnych trov môžu požiadať aj sociálne organizácie, ktoré nevykonávajú podnikateľskú činnosť, a to vo vlastných veciach vedených v súvislosti so sociálnou, s vedeckou, so vzdelávacou, s kultúrnou, so športovou, s charitatívnou alebo so svojpomocnou činnosťou, pokiaľ ide o ochranu spotrebiteľa, ochranu životného prostredia a sociálnu starostlivosť.

Na získanie právnej pomoci neexistujú žiadne stanovené hranice príjmu. Súd v tejto súvislosti uplatňuje svoju diskrečnú právomoc, pričom zohľadňuje štruktúru príjmov, majetku a výdavkov účastníka konania vrátane počtu jeho nezaopatrených osôb. Súd môže takisto dospieť k záveru, že účastník konania nemá dostatok prostriedkov na úhradu odmiern právneho zástupcu, ale má dostatok prostriedkov na úhradu niektorých alebo dokonca všetkých súdnych trov.

Okrem toho môže súd vo vnútroštátnych konaniach odmietnuť ustanoviť právneho zástupcu, aj keď si účastník konania nemôže dovoliť zaplatiť ho, ak sa domnieva, že účasť právneho zástupcu nie je potrebná. V praxi k tomuto dochádza vtedy, keď vec nie je komplikovaná, najmä ak účastník konania v doterajších konaniach preukázal, že je oboznámený s právom a postupom.

V cezhraničných konaniach môže súd zamietnuť právnu pomoc osobám s bydliskom alebo pobytom v inom členskom štáte EÚ s výnimkou Dánska, ak je požadovaná pomoc alebo obhajoba práv zjavne neopodstatnená. Právna pomoc môže byť zamietnutá aj z dôvodu týkajúceho sa podstaty veci, ak bola žiadateľovi v danej veci predtým poskytnutá právna pomoc na zmierlivé vyriešenie sporu pred začatím občianskeho súdneho konania, ale nedošlo k žiadnemu urovnaniu sporu.

Formálnou podmienkou na získanie právnej pomoci je, že žiadosť sa musí predložiť súdu spôsobom uvedeným v bodoch 6 až 8.

Bez ohľadu na uvedené, osobe, ktorá neovláda poľský jazyk, môže byť na základe žiadosti predloženej súdu, ktorý vo veci pojednáva (alebo ktorý by mal vo veci pojednávať, ak sa žiadosť podá pred začatím konania), poskytnutá bezplatná pomoc tlmočníka počas pojednávania. Táto žiadosť nemusí spĺňať formálne požiadavky ako v prípade žiadostí o poskytnutie právnej pomoci. Toto je stanovené v článku 5 zákona z 27. júla 2001 o organizácii všeobecných súdov (Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku prawo o ustroju sądów powszechnych). Naopak účastník konania, ktorý požaduje bezplatnú pomoc pri preklade písomností a dokumentov, ktoré je potrebné predložiť súdu, musí podať jednoduchú žiadosť o právnu pomoc.

Na bezplatnú právnu pomoc sú oprávnené len fyzické osoby vrátane individuálnych podnikateľov, ktorí nezamestnávajú ďalšie osoby (samostatne zárobkovo činné osoby), ak nie sú schopné znášať náklady na platenú právnu pomoc.

Advokát alebo právny poradca môže odmietnuť poskytnúť bezplatnú právnu pomoc zo závažných dôvodov, pričom informuje oprávneného žiadateľa o iných centrách, ktoré poskytujú bezplatnú právnu pomoc v rámci okresu (powiat).

Ak sa zistí, že problém oznámený oprávneným žiadateľom nemožno úplne ani čiastočne vyriešiť poskytnutím bezplatnej právnej pomoci, najmä že problém nie je len právnej povahy, advokát alebo právny poradca musia túto osobu informovať o iných možnostiach získania vhodnej pomoci od poskytovateľov bezplatných poradenských služieb. Napríklad môžu poskytnúť informácie o službách subjektu poskytujúceho bezplatné poradenstvo, a to vo forme informačného hárku o poradenstve (karta informacyjna poradnictwa).

Okrem toho, ak má bezplatná právna pomoc zahŕňať bezplatnú mediáciu, neposkytne sa, ak súd alebo iný orgán postúpil vec na mediáciu a ak existuje dôvodné podozrenie z násillia vo vzťahu medzi účastníkmi konania.

4 Poskytuje sa právna pomoc pri všetkých druhoch konaní?

Áno. Právna pomoc je dostupná vo všetkých občianskych veciach vrátane rodinných, obchodných, pracovnoprávných záležitostiach a záležitostiach sociálneho zabezpečenia (napr. starobné dôchodky a renty).

5 Existujú osobitné postupy v prípade núdze?

V prípade núdze nie sú stanovené osobitné postupy.

6 Kde môžem získať formulár žiadosti o poskytnutie právnej pomoci?

Neexistuje žiadny oficiálny formulár žiadosti o právnu pomoc vo vnútroštátnych konaniach. Žiadosť sa jednoducho robí písomne alebo ústne do záznamu.

Pri cezhraničných veciach sa môže využiť oficiálny formulár uvedený v prílohe k rozhodnutiu Komisie 2004/844/ES z 9. novembra 2004, ktorým sa stanovuje forma žiadostí o právnu pomoc podľa smernice Rady 2003/8/ES na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch stanovením minimálnych spoločných pravidiel, ktoré sa týkajú právnej pomoci pri týchto sporoch. Formuláre sú k dispozícii v kanceláriách súdov, na ktorých konanie prebieha alebo sa má začať. Takisto sa dajú stiahnuť z webového sídla ministerstva spravodlivosti. Použitie formulára však nie je povinné. Žiadosť by mala obsahovať vyhlásenie s podrobnými údajmi o rodinnom stave, majetku, príjme a zdrojoch obživy žiadateľa. Žiadosť o právnu pomoc na zmierlivé vyriešenie sporu pred začatím občianskeho súdneho konania musí obsahovať aj podrobný opis skutkového stavu danej veci.

Použitie formulára je povinné len v cezhraničných veciach, v prípade ktorých sa konanie vedie v inom členskom štáte a týkajú sa osoby, ktorá je poľským štátnym príslušníkom alebo má právo na trvalý pobyt v Poľsku.

V cezhraničných veciach sa žiadosť môže podať nielen v poľštine, ale aj v angličtine.

7 Ktoré doklady treba predložiť spolu so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci?

Žiadosť o oslobodenie od súdnych trov alebo o ustanovenie právneho zástupcu súdom vo vnútroštátnom konaní musí obsahovať vyhlásenie o rodinnom stave, majetku, príjme a zdrojoch obživy podľa vzoru uvedeného vo vyhláske ministra spravodlivosti z 3. októbra 2016 o úhrade bezplatnej právnej pomoci poskytovanej advokátom ustanoveným súdom zo štátnej pokladnice (*Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu*). Vzory sú dostupné v poľštine v elektronickej forme na webových sídlach súdov, na webovom sídle ministerstva spravodlivosti a v papierovej forme v kanceláriách súdov. Ide o formálnu požiadavku a neodstránenie akýchkoľvek nedostatkov v tejto súvislosti do jedného týždňa od výzvy súdu je dôvodom na zamietnutie žiadosti. Ak okolnosti uvedené v žiadosti vzbudzujú obavy, súd môže nariadiť preskúmanie skutočných okolností žiadateľa najmä tým, že ho požiada o poskytnutie dodatočného objasnenia alebo dokumentov.

V cezhraničných konaniach musí osoba, ktorá má bydlisko alebo trvalý pobyt v inom členskom štáte EÚ s výnimkou Dánska, k žiadosti priložiť:

- dokumenty potvrdzujúce údaje uvedené v žiadosti,
- podporné dokumenty týkajúce sa štátnej príslušnosti, miesta bydliska alebo obvyklého pobytu žiadateľa a v prípade, že žiadateľ nie je štátnym príslušníkom členského štátu, podporný dokument potvrdzujúci, že žiadateľ býva na území členského štátu v súlade s právnymi predpismi tohto štátu,
- vyhlásenie žiadateľa o tom, či už mu bola poskytnutá právna pomoc na zmierlivé vyriešenie dotknutého sporu, a ak takáto pomoc bola poskytnutá, ale nedošlo k urovnaniu sporu, objasnenie dôvodov tohto stavu.

Uvedené dokumenty by mala do poľštiny alebo angličtiny preložiť osoba oprávnená na prekladanie úradných dokladov v členskom štáte, z ktorého žiadosť pochádza.

Ak žiadosť v cezhraničnom konaní neobsahuje niektoré požadované informácie alebo vzbudzuje obavy, pokiaľ ide o ich presnosť, súd vyzve žiadateľa, aby v stanovenej lehote maximálne jeden mesiac poskytol dodatočné objasnenie alebo dokumenty. Žiadateľ môže konkrétne predložiť kópie daňových priznaní, výpisy alebo zoznamy bankových účtov, bankových vkladov alebo vkladov cenných papierov alebo potvrdenia o výške platu, honorárov a iných odmien alebo prijatých dávok, dôchodkov, renty a výživného. V prípade nedodržania lehoty súd

preskúma žiadosť na základe poskytnutých informácií.

V praxi sa v záujme urýchlenia preskúmania žiadosti vo vnútroštátnom alebo v cezhraničnom konaní odporúča priložiť k žiadosti už na začiatku všetky dokumenty, ktoré žiadateľ považuje za potrebné na preukázanie svojej finančnej situácie, najmä už uvedené dokumenty.

Ak sa požaduje bezplatná právna pomoc, žiadosť musí obsahovať vyhlásenie žiadateľa o nedostatku prostriedkov na znášanie nákladov na platenú právnu pomoc. Osoba, ktorá žiada o bezplatnú právnu pomoc v súvislosti so svojou podnikateľskou činnosťou, musí okrem toho predložiť vyhlásenie, že v minulom roku nezamestnávala žiadne iné osoby. Uvedené vyhlásenia musia byť vypracované v súlade s vopred stanovenými vzormi, ktoré sú dostupné v centrách bezplatnej právnej pomoci. Vyhlásenia sa predkladajú osobe, ktorá poskytuje bezplatnú právnu pomoc.

Kedže bezplatná právna pomoc sa obvykle poskytuje priamo v centre po podaní žiadosti, žiadateľ by mal mať so sebou aj doklad totožnosti a všetky potrebné dokumenty na opísanie právneho problému, aby bola poskytnutá pomoc účinná.

8 Kde môžem podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci?

Žiadosť o oslobodenie od súdnych trov alebo o ustanovenie právneho zástupcu súdom sa musí podať na tom súde, na ktorom sa má začať alebo už prebieha konanie vo vnútroštátnom spore.

Fyzická osoba s bydliskom alebo obvyklým pobytom v členskom štáte EÚ (s výnimkou Dánska), ktorá žiada o právnu pomoc v cezhraničnom konaní, ktoré prebieha alebo sa má začať na poľskom súde, môže podať žiadosť o právnu pomoc na súde, na ktorom prebieha alebo sa má začať určovacie konanie. Ak sa žiadosť týka právnej pomoci vo vykonávacom alebo v exekučnom konaní, musí sa podať na okresnom súde príslušnom pre obvod, v ktorom sa má rozhodnutie vykonať alebo v ktorom sa uskutoční exekúcia. Žiadosti o právnu pomoc sa môžu predkladať aj prostredníctvom poľského ministerstva spravodlivosti alebo určeného príslušného orgánu členského štátu, v ktorom má žiadateľ bydlisko alebo obvyklý pobyt. Ministerstvo spravodlivosti bezodkladne postúpi takéto žiadosti príslušnému súde.

Fyzická osoba s bydliskom alebo obvyklým pobytom v Poľsku, ktorá žiada o právnu pomoc v konaní, ktoré prebieha alebo sa má začať v inom členskom štáte (s výnimkou Dánska), môže žiadosť podať na príslušnom súde tohto iného členského štátu. Žiadosť možno podať aj prostredníctvom krajského súdu príslušného pre miesto bydliska alebo obvyklý pobyt v Poľsku.

Žiadosť o právnu pomoc v rámci systému bezplatnej právnej pomoci možno predložiť v jednom z centier bezplatnej právnej pomoci v Poľsku, ktoré sú zriadené v okresoch a mestách so štatútom okresu. Mapu centier a kontaktné údaje nájdete na webovej stránke: <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/mapa-punktow/>.

9 Ako zistím, či mám nárok na právnu pomoc?

Poľský súd doručí žiadateľovi svoje rozhodnutie o žiadosti o oslobodenie od súdnych trov alebo o ustanovenie právneho zástupcu súdom. Informácie o stave žiadosti a o tom, či jej bolo alebo nebolo vyhovené, možno získať aj telefonicky alebo e-mailom od súdnej kancelárie.

O tom, či sú žiadatelia o bezplatnú právnu pomoc oprávnení, budú informovaní priamo v centre, kde sa poskytuje bezplatná právna pomoc.

10 Čo by som mal(-a) urobiť, ak mám na právnu pomoc nárok?

V prípade priznania oslobodenia od súdnych trov sa nevyžadujú žiadne ďalšie kroky. Ak však existujú náklady, ktoré musí oslobodený účastník konania vynaložiť na zabezpečenie ochrany svojich práv (napr. náklady na preklad alebo na cestu na súd, ak bol účastník predvolaný, aby sa dostavil osobne), účastník konania bude musieť požiadať súd o preddavok na takéto náklady. V opačnom prípade sa môže stať, že súd bude od účastníka oslobodeného od súdnych trov očakávať, že dočasne uhradí náklady, ktoré sa mu potom preplatia. Ak sa poskytuje preddavok, musí sa zúčtovať na základe faktúr do jedného mesiaca od prijatia preddavku a v každom prípade pred vydaním rozhodnutia o konečnom zúčtovaní trov konania.

Ak je ustanovený advokát alebo právny poradca, mali by sa kontaktovať. Súd môže žiadateľovi doručiť kópiu rozhodnutia o ustanovení advokáta alebo právneho poradcu, ale bez údajov o celom mene a adrese na doručovanie ustanoveného advokáta alebo právneho poradcu. Súd oznámi tieto údaje v následnom liste po tom, ako ho o nich informuje príslušná krajská advokátska rada alebo krajská komora právnych poradcov.

Osoba oslobodená súdom od všetkých alebo niektorých súdnych trov pred začatím súdneho konania je povinná k žiadosti alebo inému návrhu na začatie konania priložiť kópiu rozhodnutia o oslobodení.

V rámci systému bezplatnej právnej pomoci osoba, ktorá sa považuje za oprávnenú na právnu pomoc, ju dostane v očakávanej forme priamo v centre bezplatnej právnej pomoci.

11 Kto vyberá môjho právneho zástupcu, ak mám nárok na právnu pomoc?

Advokáta alebo právneho poradcu ustanovuje príslušná krajská advokátska rada alebo krajská komora právnych poradcov, ale ak je v žiadosti uvedený konkrétny právny zástupca, bude ustanovený ako právny zástupca žiadateľa v rámci možností a s jeho súhlasom. Advokát alebo právny poradca môže odmietnuť zaoberať sa danou vecou zo závažných dôvodov a v takom prípade samoregulačný orgán ustanoví iného právneho zástupcu. Zo závažných dôvodov možno takisto požiadať v priebehu konania o zmenu už ustanoveného právneho zástupcu.

V žiadosti možno uviesť preferenciu, že právny zástupca by mal ovládať určitý cudzí jazyk a pochádzať z konkrétneho odvetvia právnickej profesie, najmä že by mal byť advokátom alebo právnym poradcem. Súd v praxi vyhovie takejto žiadosti.

V systéme bezplatnej právnej pomoci nie je možné zvoliť si advokáta alebo právneho poradcu. Takúto právnu pomoc poskytne advokát alebo právny poradca v službe v centre právnej pomoci, ktoré si vyberie žiadateľ, alebo advokátsky koncipient poverený týmto advokátom alebo právnym poradcem.

12 Pokrýva právna pomoc všetky trovy konania?

Účastník konania úplne oslobodený od súdnych trov nebude platiť žiadne súdne poplatky a nevzniknú mu žiadne výdavky. Ak je účastník konania oslobodený od súdnych trov čiastočne, musí uhradiť súdne poplatky a znášať výdavky v rozsahu, na ktorý sa oslobodenie nevzťahuje. Ak tento účastník vo veci vyhrá, súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie ukončí, nariadi neúspešnému účastníkovi, aby tieto náklady nahradil úspešnému účastníkovi.

Ak účastník konania oslobodený od súdnych trov bude úplne alebo čiastočne neúspešný, súd vo svojom rozhodnutí, ktorým sa konanie ukončí, nariadi tomuto účastníkovi nahradiť trovy súdneho konania, ktoré vznikli protistrane (ale nie náklady, ktoré vznikli štátnej pokladnici).

13 Kto znáša ďalšie náklady, ak mám nárok len na obmedzenú právnu pomoc?

Zvyšné trovy konania je povinná zaplatiť osoba oslobodená od súdnych trov čiastočne.

14 Vzťahuje sa právna pomoc aj na odvolania?

Právna pomoc poskytovaná súdom prvého stupňa zahŕňa aj odvolacie a exekučné konanie. Účastník konania, ktorého nezastupoval právny zástupca (napr. advokát) na prvom stupni, môže na druhom stupni požiadať o túto formu pomoci. Ak treba podať mimoriadne odvolanie, účastník konania musí podať osobitnú žiadosť, na základe ktorej sa vydá osobitné rozhodnutie len o tomto právnom kroku.

15 Môže byť právna pomoc odňatá pred ukončením konania (alebo dokonca zrušená po ukončení konania)?

Súd môže odňať právnu pomoc tak vo forme oslobodenia od súdnych trov, ako aj ustanovenia právneho zástupcu súdom, ak sa zistí, že dôvody, na základe ktorých bola pomoc poskytnutá, neexistovali alebo pominuli. V oboch prípadoch bude účastník konania povinný zaplatiť všetky splatné poplatky a uhradiť výdavky, pričom

v prípade pominutia dôvodov môže súd takisto nariadiť účastníkovi konania, aby tak urobil len čiastočne podľa zmeny situácie účastníka konania.

Pri odňatí oslobodenia môže súd uložiť účastníkovi konania oslobodeného od súdnych trov na základe vedomého uvedenia nepravdivých okolností pokutu až do výšky 1 000 PLN a účastníkovi konania, ktorému bola na základe takýchto okolností poskytnutá pomoc právneho zástupcu ustanoveného súdom, pokutu až do výšky 3 000 PLN. Nezávisle od povinnosti zaplatiť pokutu musí účastník konania zaplatiť všetky splatné poplatky a uhradiť výdavky, za ktoré je zodpovedný, alebo zaplatiť odmenu právnemu zástupcovi ustanovenému súdom.

Osobe, ktorá opätovne žiada o oslobodenie od súdnych trov a ktorá vedome uviedla nepravdivé údaje o svojich okolnostiach týkajúcich sa rodinného stavu, majetku, príjmu a zdrojov obživy, súd žiadosť zamietne a uloží pokutu až do výšky 2 000 PLN.

Proti rozhodnutiu o uložení pokuty účastníkovi konania možno podať odvolanie, ako sa uvádza v bode 16.

16 Môžem namietat' proti zamietnutiu poskytnutia právnej pomoci?

Áno. Proti rozhodnutiu o zamietnutí oslobodenia alebo ustanovenia právneho zástupcu súdom možno podať odvolanie alebo v prípade, že rozhodnutie vydal súdny úradník, možno proti jeho rozhodnutiu podať sťažnosť. Pred napadnutím rozhodnutia sa musí do jedného týždňa od doručenia rozhodnutia podať žiadosť o písomné odôvodnenie. Po doručení rozhodnutia s písomným odôvodnením sa odvolanie musí podať do jedného týždňa a adresovať súdu, ktorý rozhodnutie vydal. Za žiadosť o písomné odôvodnenie, ako aj za odvolanie alebo sťažnosť proti rozhodnutiu súdneho úradníka sa neúčtujú žiadne poplatky. Podobný postup sa uplatňuje v prípade odňatia predtým priznaného oslobodenia od súdnych trov alebo ustanovenia právneho zástupcu súdom.

Naopak osoba, ktorej bola zamietnutá bezplatná právna pomoc, nemôže takéto zamietnutie napadnúť.

Ďalšie informácie

- zákon z 28. júla 2005 o súdnych trovách v občianskych veciach,
- Občiansky súdny poriadok zo 17. novembra 1964,
- zákon zo 17. decembra 2004 o práve na právnu pomoc v občianskych súdnych konaniach vedených v členských štátoch Európskej únie a o práve na právnu pomoc v záujme zmierlivého vyriešenia sporu pred začatím konania,
- 2004/844/ES: rozhodnutie Komisie z 9. novembra 2004, ktorým sa stanovuje forma žiadostí o právnu pomoc podľa smernice Rady 2003/8/ES na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch stanovením minimálnych spoločných pravidiel, ktoré sa týkajú právnej pomoci pri týchto sporoch,
- zákon z 5. augusta 2015 o bezplatnej právnej pomoci, bezplatnom občianskom poradenstve a právnom vzdelávaní,
- <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>,
- <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-dotyczace-przyznania-prawa-pomocy-w-postepowaniu-w-sprawach-cywilnych-prowadzonym-w-panstwach-czlonkowskich-unii-europejskiej>,
- webové sídla jednotlivých okresných a krajských súdov.

17 Má žiadosť o právnu pomoc za následok prerušenie plynutia premlčacej lehoty?

V prípadoch žiadostí o oslobodenie od súdnych trov sa podaním príslušnej žiadosti alebo odvolaním proti rozhodnutiu o zamietnutí oslobodenia v zásade nepreruší prebiehajúce konanie, pokiaľ žiadateľ nezískal oslobodenie od súdnych trov na základe žiadosti podanej v stanovení žalobného nároku alebo pred podaním žaloby. V prípade definitívneho zamietnutia žiadosti podanej pred uplynutím lehoty na zaplatenie poplatku za podanie žaloby lehota na zaplatenie začne znovu plynúť odo dňa doručenia žiadosti o platbu alebo v určitých prípadoch, keď je účastník konania zastúpený advokátom alebo právnym poradcom, odo dňa doručenia rozhodnutia, ktorým sa zamietajú žiadosti o oslobodenie od trov konania. Žiadna nová žiadosť o oslobodenie od súdnych trov založená na rovnakých okolnostiach však už nemá vplyv na lehotu na zaplatenie poplatku.

Takisto v prípadoch žiadostí o ustanovenie právneho zástupcu súdom sa podaním príslušnej žiadosti alebo

odvolaním proti rozhodnutiu o zamietnutí takejto žiadosti v zásade nepreruší prebiehajúce konanie, pokiaľ žiadateľ nepodal žiadosť v stanovení žalobného nároku alebo pred podaním žaloby. Súd však môže prerušiť pojednávanie vo veci až do prijatia konečného rozhodnutia o žiadosti. Nemôže teda vytýčiť pojednávanie, ale môže zrušiť alebo odložiť naplánované pojednávanie.

Ak je povinné právne zastúpenie advokátom alebo právnym poradcom pre určitý procesný úkon [podanie odvolania na súd najvyššieho stupňa (*skarga kasacyjna*), návrh na obnovu konania, niektoré odvolania proti súdnym rozhodnutiam], podaním žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu súdom pred uplynutím lehoty na vykonanie daného úkonu sa lehota zastaví. Bez ohľadu na to, či je žiadosť schválená alebo zamietnutá, lehota začne znova plynúť. Žiadna nová žiadosť založená na rovnakých okolnostiach však už nemá vplyv na plynutie lehoty.

Ďalšie informácie

- zákon z 28. júla 2005 o súdnych trovách v občianskych veciach,
- Občiansky súdny poriadok zo 17. novembra 1964,
- zákon zo 17. decembra 2004 o práve na právnu pomoc v občianskych súdnych konaniach vedených v členských štátoch Európskej únie a o práve na právnu pomoc v záujme zmierlivého vyriešenia sporu pred začatím konania,
- 2004/844/ES: rozhodnutie Komisie z 9. novembra 2004, ktorým sa stanovuje forma žiadostí o právnu pomoc podľa smernice Rady 2003/8/ES na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch stanovením minimálnych spoločných pravidiel, ktoré sa týkajú právnej pomoci pri týchto sporoch,
- zákon z 5. augusta 2015 o bezplatnej právnej pomoci, bezplatnom občianskom poradenstve a právnom vzdelávaní,
- <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>,
- <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-dotyczace-przyznania-prawa-pomocy-w-postepowaniu-w-sprawach-cywilnych-prowadzonym-w-panstwach-czlonkowskich-unii-europejskiej>,
- webové sídla jednotlivých okresných a krajských súdov.

Posledná aktualizácia: 28/04/2026

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.